

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnieniem i w agencjach . . .	2,65 "
Na poczet, już z odnośnieniem . . .	2,80 "
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 "
Na poczet już z odnośnieniem . . .	8,67 "
Strajki, inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — części kwoty abonamentowej. — —	

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio l. lub jego miejsce 16 gr.
w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm.
3 l. lub jego miejsce 40 gr. w dziale
redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Sobota Saturnina i Filemona
Niedziela 1. Adw. Andrzeja

CHOJNICE, niedziela dnia 30. listopada 1930 r.

Słońca wschód 7.47 zachód 15.50
Księżyc wschód 13.32 zach. — —

Więści o krótkiej treści

Nowy rząd

Premjerem mianowany został generał Sławek ministrem spraw zagranicznych mianowano pułk Becka

Wyspy w kanale La Manche bez załogi angielskiej

Angielskie wyspy Jersey, Guernesy i inne położone w kanale La Manche otrzymały całkowitą autonomję wobec czego wycofano z nich stacjonujące tam oddziały wojsk angielskich

Ostatnie oddziały 2 batalion Pułku West Kent opuściły wyspy w dn 24 bm wieczorem

W ten sposób poraz pierwszy od XVII w wyspy w kanale La Manche nie będą obsadzone przez regularne wojska angielskie

Przed posiedzeniem litewsko - polskim

Wyjazd litewskiego ministra spr zagr do Paryża został odroczone do pierwszych dni grudnia P Zaunius odbędzie w Paryżu konferencję z ambasadorem Quinones-de Leon w sprawie komunikacji i tranzytu z Polską

Prezydent Hoover wydał obiad na cześć Paderewskiego

Nowy Jork — Prezydent Hoover z małżonką, wydali obiad na cześć Paderewskiego Zaproszeni byli charge d'affaires Lepkowski, pierwszy sekretarz Podowski, radca Wańkiewicz, oraz szczerpie grono osobistych przyjaciół prez Hoovera i Paderewskiego — W czasie pobytu w Waszyngtonie Paderewski zamieszkuje w Białym Domu

Przemycane samoloty

Nowy Jork — Komisja Izby Reprezentantów dla zbadania działalności komunistów w Ameryce przesłuchała byłego wiceprezesa sowieckiej delegacji handlowej Delgasa, który złożył sensacyjne oświadczenie, że w ciągu trzech ubiegłych lat Sowiety zakupiły w St Zjedn 400 samolotów wojskowych i przemyciły je do Rosji

Los więźniów brzeskich

Sędzia śledczy Demant zgodził się zamienić areszt jako środek zapobiegawczy na kaucję po 10,000 zł względem byłych postów Dębskiego, Liebermanna i Witosy, oraz 5000 zł względem byłego posta Putka

Podsekretarjat stanu dla spraw morskich

W ministerstwie Przemysłu i Handlu ma być utworzony nowy podsekretarjat stanu dla spraw morskich Kierownictwo tego nowego podsekretarjatu ma objąć p dr Hilchen, obecnie dyrektor departamentu morskiego

Wizyta tureckiego ministra spraw zagr w Rzymie

Turecki minister spr zagr, biorący udział w przygotowawczej konferencji rozbrojeniowej, wyjechał we środę celem złożenia wizyty rządowi włoskiemu Z Rzymu wyjedzie następnie do Paryża W Rzymie ma być omówiona sprawa przystąpienia Turcji do Ligi Narodów, oraz zawarcia dodatkowego układu do traktatu grecko - tureckiego

Atak niemiecki na p Calondera

Prezydent komisji mieszanej dla G Śląska p Calonder ogłosił komunikat następujący:

W prasie („Ostdeutsche Morgenpost“ nr 328) opublikowano skierowany do mnie list otwarty różnych związków niemieckich, w którym związki te wzywają mnie do wypełnienia obowiązku Nie widzę powodu do udzielenia na to jakiegokolwiek odpowiedzi Zarówno mniejszość polska, jak i mniejszość niemiecka, mogą zawsze liczyć na ochronę z mojej strony W tem samym piśmie wzywa się mnie do poczynienia kroków, aby Górny Śląsk polski zwrócono Niemcom, Insynuacja tę, która obraża poczucie obowiązku prezydenta komisji mieszanej, odpieram z oburzeniem Obecna granica jest naturalną podstawą mojej misji

(—) Calonder

Katowice, dnia 26 XI 1930 r

Cześć Bohaterom z pod Wawra i Ostrołęki!

W sobotę 29 listopada, a więc dzisiaj upływa sto lat od chwili gdy naród nasz, ciemiężony strasznie pod knutem moskiewskich carów — tyranów, powstał zbrojnie, chcąc wolność odzyskać

Myśl taka zrodziła się w umysłach dzielnych młodzieńców, kształcących się w szkole podchorążych w Warszawie — Oni to, pełni zapału, bolejąc nad niewolą narodu, porwali się przeciw olbrzymiej potędze ówczesnej Rosji — A porwali się, jak mówi przysłowie — „z motyką na słońce ufną w zwycięstwo dobrej sprawy

Starsi, doświadczeni mężowie spoglądali niechętnym okiem na ten daremny (według nich) wysiłek — i jedynie zmuszeni ostatecznością, przystępowali do walki

Wieczorem dnia 29 listopada 1830 roku dano według umowy znak do powstania: podpalono na przedmieściu Warszawy stary browar — I wnet rozbrzmiał na ulicach okrzyk:

— Do broni! Do broni!!!

Rzuciła się młodzież do pałacu w Belwederze gdzie mieszkał brat cara, książę Konstanty, jak dziki zwier, srogi — Chcieli go podchorążowie uwięzić, lub zabić, lecz przestrzeżony, ukrył się

Tak regularne wojsko polskie, jak podchorążo wie ze szkoły wojskowej i akademicy — walczyli dzielnie — Było zwycięstwa i ofiarności wiele — I wodzowie byli mężni, ale niestety bez zapału, bez wiary w ostateczne powodzenie naszego powstańczego oręza, Główni wodzowie nasi to Chłopicki, Skrzynecki i Dwernicki, którego zwycięstwo opiewa znana piosenka: „Grzmia pod Stoczkiem armatę“

Cudów waleczności dokazywali tak zwani „czwartacy“ — żołnierze z 4-go pułku piechoty Jak lwy, bili się na bagnety, a okryli się sławą zwłaszcza podczas obrony Olszyny pod Grochowem, a prócz tego pod Wawrem, pod Wielkim Dębem i pod Iganiami

Widząc ofiarną młodzież warszawską i wojska, ruszyła z pomocą ludność wszystkich dzielnic kraju — Ale czemu to wszystko było wobec nieprzebranej potęgi wojska i pieniędzy Rosji? Kroplą w morzu

Ku chlubie kobiet — nie zbrakło w szeregach odważnych Polek — W obronie Ojczyzny walczyły mężnie: Emilja Platerówna, Górńska, Kodrębska, Raszonowiczówna, Tomaszewska i Kaspro-wiczówna

Daremne jednak były wszystkie wysiłki — Po krótkich zwycięstwach nastąpiły klęski

Wojsko rosyjskie otoczyło Warszawę, szturmując przedmieście Wolę, której bronił beznogi generał Sowiński, starszek weteran — Nie było w narodzie jedności i zgody — Wodzowie byli przeciwni powstaniu i walczyli niechętnie, więc daremnie młodzież do boju się rwała, daremnie płynęły krwi naszej serdecznej potoki

Mimo to jednak krew przelana nie poszła na marne — Ona to wołała na świat cały o sprawie dliwosci — ona wołała, że Polska żyje i pragnie wolności!

I teraz, w czasie wojny światowej gdy tak obficie na wszystkich polach płynęła krew polska, przypomniał sobie świat o nas, przypomniał sobie że byliśmy narodem walecznym, żeśmy praw swych z orężem w ręku dochodzili, żeśmy zrywali się kilkakrotnie przeciw ciemiężcom — I wymierzono nam sprawiedliwość — i zwrócono nam Ojczyznę

Cześć zatem i chwala Wam, bohaterzy z przed stu lat — z pod Stoczka, Wawru, Grochowa i Ostrołęki! Cześć za krew ofiarnie przelaną! Niech duszom Waszym Pan Bóg da spokój wieczny!

A my pamiętajmy, że tylko w zgodzie i jedności jest siła i zwycięstwo — i w tych zasadach wychowujmy dzieci, wpajając miłość Ojczyzny w serca i umysły następców naszych

Olbrzymi blok państw: Węgry, Turcja, Bułgaria i Grecja w oparciu o Włochy, Niemcy i Rosję

Rzym — Spotkanie ministra Grandiego z Litwinowem w Medjolanie wywołało zrozumiałe za interesowanie w sferach politycznych Było ono niespodzianką nawet dla tych którzy dokładnie obserwowali przebieg rozpraw genewskich Gwałtowne artykuły prasy włoskiej przeciw Sowietom które ostatnio ukazały się w „Giornale della Domenica“, „Popolo d'Italia“ i innych nie zapowiadały serdeczności jaka towarzyszyła spotkaniu w Medjolanie

Dzienniki dzisiejsze nie wymieniają problemów, poruszonych przez obu polityków

Pewne światło rzuca korespondent genewski „Popolo d'Italia“, mówiący, że nieoczekiwany wyjazd Litwinowa wywołał konsternację oraz stwierdzający, że na genewskim gruncie spotkanie Grandiego związane jest z pobytem hr Bethlena w Berlinie oraz przyjazdem do Rzymu tureckiego ministra spr zagr Tefvika

Następnie dziennik pisze, że widmo bloku włosko - rosyjsko - niemieckiego, o którym ciągle piszą dziennikarze francuscy oraz Małej Ententy, stanęło jako groźna rzeczywistość, a związek zachodzący między taką hipotezą a dobrmi stosunkami trzech wielkich mocarstw i grupą turecko - bułgarsko - grecko - węgierską stworzył w kołach genewskich wrażenie, że coś istotnie powstaje w Europie wokół Włoch

Taki blok 7-miu mocarstw, obejmujący 300 milj ludzi zmusza do pewnego rozmyślenia oraz do najrozmaitszych fantazji na ten temat

Korespondent dziennika „Mattino“ wskazuje, że stanowisko, zajęte przez Litwinowa w Genewie

logicznie musiało doprowadzić do spotkania w Medjolanie Jak wiadomo Litwinow zgłosił sprzeciw w zakresie wiązania przyszłej konferencji rozbrojeniowej z Ligą Narodów Deklaracje te były uważane za propagandowe lecz swoim wyjazdem do Medjolanu Litwinow potwierdził właściwe znaczenie swych oświadczeń

Londyn — W tutejszych kołach politycznych przywiązują wielkie znaczenie do medjolańskich rozmów min Grandiego z Litwinowem

Przewidują utworzenie się potężnego bloku, złożonego z Niemiec, Sowietów, Włoch, Węgier i Turcji a jednolitej polityce zagranicznej Sądzą również, że do bloku tego przystąpi później Bułgaria i Grecja

Rezerwa Anglii

W odpowiedzi na interpelację posła robotniczego Kennworthy, który zapytał, czy rząd angielski nie zamierza przedsięwziąć kroków w Genewie, celem zbadania sprawy sytuacji w Galicji wschodniej, minister spraw zagranicznych Henderson złożył oświadczenie nacechowane wielką rezerwą z którego wynika, że polityka rządu w sprawie mniejszości narodowych nie uległa żadnym zmianom

Wzrost bezrobocia w Niemczech

Liczba bezrobotnych w Niemczech według statystyki ogłoszonej przez urząd ubezpieczeń, wzrosła w pierwszej połowie listopada o 230,000 ludzi Liczba bezrobotnych wynosiła więc dnia 15 listopada w całych Niemczech 3,484,000 w tej liczbie 2,200,000 pobiera zasiłki

Nowy wywiad

Poglądy Marszałka Piłsudskiego na reformę Konstytucji

Prezes Rady Ministrów Marszałek Józef Piłsudski przyjął w dniu wczorajszym naczelnego redaktora Gazety Polskiej p. Bogusława Miedzińskiego i udzielił mu wywiadu, który podajemy w ważniejszych ustępach za agencją „Iskra“.

Wobec nowej sytuacji, pozwalam sobie zapytać, jak Pan Marszałek zapatruje się na sprawę reformy ustrojowej Państwa.

— Pan, naturalnie zadaje to pytanie w związku z uzyskaniem większości w nowym Sejmie. Mogę powiedzieć, że jesteśmy teraz wyjątkiem w całej Europie; wykorzystać to powinniśmy nie dla powtarzania starych błędów, ale dla próby stworzenia normalniejszych podstaw dla prac państwowych. Dlatego też ja osobiście bardzo ciekaw jestem, jak uda się nasza praca, gdy trzy główne czynniki w państwie — Pan Prezydent Rzeczypospolitej, Rząd i Sejm — nie będą się kłócić między sobą, lecz zgodnie pracować. Wyznam Panu, że wielkie nadzieje w tem pokładam. Gdy starannie uniknąć będziemy, jak mówię, błędów przeszłości, możemy dojść w przeciągu najbliższych lat do ustalenia sytuacji w Polsce i wielkiej rozbudowy jej wewnętrznej pracy i mocy. Jako główną zaś pracę, która stać musi na czele wszystkich innych, stawiam nie co innego, jak zmianę Konstytucji. I bardzo bym chciał, aby unikano prób zaciemnienia tej pracy zapomocą zwykłej, niestety, u nas metody przewagi zmiennych wymagań, płynących i chwiałających się stale, jak pogoda w listopadzie. Chciałbym wobec tego powiedzieć Panu swoje zdanie o dotychczasowych próbach BB w tym zakresie.

Znamem jest Panu jako dawnemu członkowi tego klubu, że usiłował on już kilka razy w przeszłym Sejmie zainicjować sprawę zmiany Konstytucji i czynił to dosyć bohatersko, pomimo zgłębku, wrzawy i nonsensów, przez przeszły Sejm czy mionych.

Jako dziedzictwo klub BB ma za sobą swój projekt zmiany Konstytucji, wniesiony do przeszłego Sejmu. Muszę stwierdzić, że klub usiłował się starać o pociągnięcie mnie osobiście do tej pracy. Nie mogę też nie powiedzieć, że ja również usiłowałem — starałem się tej pracy uniknąć, dla tej prostej przyczyny, że nie czuję się uzdolnionym do formułowania, prawnych w jakiegokolwiek kwestji.

Niestety, nie mogę powiedzieć, że bym zdołał uniknąć w zupełności tej pracy, gdyż Komisja, która wypracowała ten projekt, w ostateczności wydelegowała mego rodzzonego brata, który był głównym referentem projektu konstytucji w Sejmie, aby ten przynajmniej na to porozumiał się z mną. Z prawdziwą biedą uda mi się to zgodzić — i pamiętam żywo te chwile, kiedy mój brat przyszedł do mnie z napełnioną papierami teczką. Pamiętam, jak z przerażeniem patrzyłem na grube zwoje papieru i ze strachem myślałem, co też ja biedny z tem będę robił, a brat mój, spokojnie nałożywszy okulary na nos, powiedział, że nie uwolni mnie od siebie, dopóki przynajmniej dużej części z nim nie przeprowadzę. Wzdychałem jak wieloryb na myśl, że miałbym siedzieć tak długo i mieć do czynienia z tylu paragrafami.

Przedewszystkiem oświadczyłem, że mi się bardzo podoba postanowienie klubu wzięcia za podstawę dotychczasowej Konstytucji ze rozumieniem optymizmu panów posłów, którzy sądzili, że w ten sposób ułatwią przejście chociażby części zmian konstytucyjnych — mając do czynienia z coraz bardziej zwierających się w jedną masę tzw. opozycją. Dalej zaś odrazu powiedziałem, że istniejąca obecnie Konstytucja nie wiadomo pociągnie do siebie w pielnuski dziecięce, czyniąc wstępy, złożone z samych pryncypjów i z samych jakby zasad, podczas gdy właściwie Konstytucja ma zawierać tylko coś w rodzaju układu, coś w rodzaju kontraktu, między trzema głównymi sprzymiennymi, poruszającymi centralę państwową, coś w rodzaju możliwie ścisłego podziału funkcji państwowych pomiędzy temi trzema sprzymiennymi. Gdyż główną wadą dotychczasowej Konstytucji jest zupełny brak ścisłości właśnie w dziedzinie podziału funkcji pomiędzy Prezydentem, Rządem, Sejmem i Senatem — tak, że cała Konstytucja ułożona jest jakby tylko na to, ażeby się wszyscy pomiędzy sobą kłócili. Dlatego też oświadczyłem, że przeszkadzać pracy tak potrzebnej dla państwa nie będę i będę żądał tylko pewnych rzeczy, które mnie się wydają, jako konieczne w Konstytucji. W ten sposób odbudowałem dość dużo z tych wielkich pryncypjów i zasad ogłaszających jak gdyby „prawa człowieka“ którego ta sprawa i ogłaszanie ich miały może sens w odległych bardzo czasach — gdy zresztą przy ogłaszaniu praw człowieka skrącano o głowę całą masę ludzi.

Główną zmianą, którą wprowadziłem do projektu Konstytucji jest ta, której dałem wyraz prawie natychmiast po rozwiązaniu Sejmu, to znaczy zaniechania nonsensowego immunitetu sądowego dla panów posłów. Zażądałem, aby do projektu Konstytucji wprowadzono paragraf, który przyrównuje posła w tej dziedzinie do zwykłego obywatela państwa, twierdząc, że koło

tego nowego paragrafu skoncentrować się musi z czasem walka tzw. „opozycji“ i że radykalna naprawa w tej właśnie dziedzinie warta jest całego mnóstwa innych paragrafów z których Konstytucja się składa.

Zatrzymam uwagę Pana i pańskich czytelników na jednej zupełnie specjalnej dziedzinie pracy państwowej. Jest nią przesada prawna zawarta w pojęciu o ustawodawstwie.

Co do mnie, cały czas namawiałem Panów Ministrów od czasów pomajowych do nie dbania o tę formalistykę prawną i przechodzenie nad tem do porządku dziennego, szukając wyjścia w ułożeniu słów tak, ażeby nigdzie i nikogo jakby nie zaczepić. Twierdziłem zawsze przytem, że zajmowanie nie tylko Sejmu, lecz nawet Rady Ministrów takimi punktami porządku dziennego jest mieszanym i niepotrzebnym gdyż Rada Mi-

nistrów tak samo nie składa się z ludzi, mogących głos zabrać i sądzić w każdej technicznej kwestji.

Tu p. Marszałek Piłsudski obszerniej omawia konieczność przepisów ustawodawczych giętkich i szybko wydawanych i przytacza przykład, jak Rada Ministrów musiała radzić nad dekretem Prezydenta w sprawie ujednostajnienia norm, któremi mają się kierować inżynierowie przy budowie kolei. **Poczem oświadcza doleć**

Niestety — na drodze zawsze stał prawnik, który, chociaż łysawy, wyrwał sobie włosy z głowy. Naturalnie że dla wybiegów prawnych zawsze jest otworzona droga ale jednak ogromna bieda państwowa wynika nie skąd-innąd, jak z braku jakiegokolwiek ścisłości w dziedzinie podziału funkcji państwowych pomiędzy trzema sprzymiennymi głównymi centrali państwowej: pomiędzy Prezydentem — Rządem a Sejmem.

Nie będę przedłużał tej kwestji. **Pozostawiam** następną ważną dziedzinę, mianowicie prace jedynego suwerena w Polsce — Pana Prezydenta Rzeczypospolitej — do omówienia innym razem.

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 29. listopada 1930 r.

Porządek nabożeństw w farze

7,30 Roraty z nauką polską i wspólna Komunia św. sodalicy
8,45 Nabożeństwo niemieckie
10,30 Suma z polskim kazaniem, kolekta na cele Związku Młodzieży
12,15 Msza św.
15 Nieszpory polskie
16 Nabożeństwo sodalicy żeńskiej w klasztorze (na przeżbaganie za besceństwowobolszewickie Nabożeństwo w Szenfeldzie i Moszczenicy)
Poniedziałek o godz 16 zebranie Bractwa Matki Chrześcijańskich w farze

Zbiórka na rzecz S. M. P.

Jutro w godzinach przed południowych odbędzie się zbiórka na rzecz SMP. Każdy chociaż drobnym datkiem niech poprze cele tej pożytecznej organizacji.

Nie będzie kłopotu

Którzy z rodziców w okresie przed — świętecznym nie są zasypywani pytaniami ze strony swych milusińskich? A co też mi mamusia ten gwiazdor przyniesie? I wtenczas niejedna mamusia znajdzie się w wielkim kłopotcie — Otóż Księgarnia Dziennika Pomorskiego chcąc przyjąć z pomocą rodzicom w wyborze podarków, urządza w rozszerzonych oknach wystawowych wystawę wszelkiego rodzaju zabawek — Prócz tego znajduje tam każdy stosowne podarki gwiazdkowe dla starszych.

Kto chce oszczędzić sobie trudu w wyborze zabawek i podarunków niech pospieszy jutro w niedzielę przed okna wystawowe naszej księgarni i naprzód upatryz stosowną rzecz dla siebie czy dla swych milusińskich i blizkich.

Uroczystości 100 lecia powstania listopadowego w Chojnicach

Celem uczczenia bohaterskiego wyczynu naszych przodków z przed 100 laty, odbędą się w Chojnicach następujące uroczystości:

Tow Gim „Sokół“ stosownie do uchwały zarządu i obchodzi, setną rocznicę tego wielkopomnego czynu dziś w sobotę o godzinie 8-mej urządzając uroczystą akademię w lokalu p. Węsierskiego. Referat, odzwierciedlający świetlane postaci bohaterów, z przed stu laty, przyrzekł łaskawie wygłosić p. prof. Sankiewicz, znany już nam z szeregu wygłoszonych referatów. Poza słowem wstępem prezesa p. prof. Szczepańskiego całości dopełnią część muzyczna, deklamacje i śpiewy.

Drugi obchód w niedzielę odbędzie się w sali Hotelu Centralnego z inicjatywy kółka amatorskiego przy i Baonie Strzelców. Odegrana zostanie sztuczka teatralna pt. „Grzmia pod Stoczkiem armaty“, w następującym porządku: O godz 15 dla młodzieży szkolnej, 16,30 dla żołnierzy i o godz 18 dla dorosłych. Przedstawienia poprzedzone będą krótką prelekcją. Wstęp dla młodzieży i żołnierzy 20 gr, dla dorosłych i miejsca 80 gr II 50 groszy. Przygrywa orkiestra wojskowa.

Zysk przeznaczony zostanie na cele kulturalno - oświatowe dla analfabetów w bataljonie. Wreszcie trzecim obchodem będzie wspomniiana już akademja w auli gimnazjalnej z urozmaiconym programem. Bilety przy kasie.

Nowe przepisy dla ruchu autobusowego

Z dniem 31 grudnia br. wchodzi w życie nowe przepisy ministra robót publicznych, dotyczące ruchu autobusowego — W terminie tym wszystkie autobusy zaopatrzone muszą być w apteczki polskiego Czerwonego Krzyża, jedną gaśnicę, alar mowe urządzenie dzwonek umożliwiające podróżnym danie sygnału kierowcy, odpowiednią ilość narzędzi i części zapasowych, dwa koła zapasowe, dwie strzałki kierunkowe po obu stronach wozu, przygotowane do oświetlenia w nocy, tabliczkę z napisem, że niema miejsc wolnych oraz wycieraczkę do szyby przed kierowcą — Ponadto przepisy określają ściśle wygląd i rozmiary karo serji autobusowych itd.

Do Obywateli miasta Chojnic!

Na dziś sobotę 29 listopada br. przypada setna rocznica Powstania listopadowego.

W celu uczczenia setnej rocznicy tego tak patriotycznego porywu i wysiłku narodu polskiego celem odzyskania niepodległości, upraszam Szan. Obywateli miasta Chojnic o udekorowanie domów swych flagami narodowymi.

Chojnice, dnia 28 listopada 1930 roku

(—) Dr Sobierajczyk, burmistrz

Z Sejmiku Powiatowego

(Dokończenie)

Celem planowego rozwoju Powszechnych Bibliotek Wędrownych oraz popieczętowania i koordynowania usiłowań społecznych na tem polu Sejmik Powiatowy na wniosek Wydziału Powiatowego uchwalił specjalny regulamin, który określi sposób wykonywania czynności przy prowadzeniu tych bibliotek.

Jednym z najważniejszych a bardzo kosztownych zadań gmin wiejskich jest niewątpliwie budowa i utrzymanie dróg gminnych. Wskutek nastroju prac w czasie wojny światowej, drogi gminne zostały bardzo zniszczone. Obecnie zatem należałoby, przeprowadzić gruntowne reparacje tych dróg i wziąć pod uwagę także budowę nowych dróg umocnionych. Dla ułatwienia gminom wiejskim robót drogowych Wydział Powiatowy uważał za wskazane uchwalenie przez Sejmik Powiatowy zasad organizacji gospodarki drogowej na drogach gminnych w powiecie chojnickim oraz instrukcji dla wykonania najniezbędniejszych robót przy remoncie tych dróg według projektu, uchwalonego przez Sejmik Powiatowy.

W Chojnicach powstanie wielki przytułek dla włościan i żebraków niezdolnych do pracy Pomorski Wojewódzki Związek Komunalny przystąpi do budowy zbiorowego przytułku dla włościan i żebraków. Dla powiatu chojnickiego przypadnie zapłacić część kosztów urządzenia przytułku w wysokości 15 tysięcy 750 złotych płatnych w trzech równych rocznych ratach. Dla wyjaśnienia podajemy, że na powiatowych związkach komunalnych ciąży **obowiązek zakładania i utrzymywania podobnych przytułków**. Z uwagi jednak na zły stan finansowy samorządów powiatowych województwa pomorskiego budowanie przez powiaty tych przytułków dla każdego powiatu nie jest do pomyślenia. To też staraniem Związku powiatów, Wojew. Zw. Kom., oświadczył gotowość założenia i utrzymywania przytułku, w którym będzie można umieszczać żebraków z całego Województwa. Koszty założenia takiego przytułku obliczone są na pół miliona złotych (Suma którą mają pokryć powiaty wynosi 200 tys. złotych).

Bank Gospodarstwa Krajowego przyznał Pow. Kom. Kasie Oszczędności w Chojnicach dla rzemiosła i drobnego przemysłu powiatu chojnickiego kredyt wysokości 50,000 zł. Kredyt powyższy jest płatny w przeciągu 2 i pół lat zaś stopa procentowa lokaty kredytu wynosi 7 procent. Sejmik wyraził zgodę na zaciągnięcie pożyczki.

Bilans Powiatowy Komunalnej Kasy Oszczędności w Chojnicach za rok 1929 przedstawia się następująco: końcowa suma wynosi 2,353,204,69 zł. Czysty zysk wynosi 16,900,85 zł.

W końcu proponowano na wojtów na obwód Pawłowo pp. nauczyciela Balewskiego, p. Edwarda Jagalskiego i p. Huzarka. Na obwód Szywałd p. Romana Glicha a na obwód Zychcę p. barona Lerchenfelda.

Członek Sejmiku Powiatowego p. Pruszek z Krojant zgłosił wniosek protestujący przeciw zakusom niemieckim oraz bezczelnej mowie Treviranusa, który Sejmik Powiatowy uchwalił. Frakcja niemiecka podczas odczytania wniosku opuściła salę obrad.

Obrady zakończyły się o godzinie 12,45. Przebieg zebrania był bardzo wzorowy.

ROZMAITOŚCI

Zakon Grobu Świętego

Dnia 21 listopada, korzystając z czasowego, przejazdu przez Warszawę Kardynała Prymasa ks A Hlonda, udała się do Jego Eminencji delegacja Kolegium Heraldycznego, aby złożyć najwyższemu Dostojnikowi Kościoła w Polsce osobiście podziękowania, za przyjęcie przezeń zwierzchniego protektoratu nad podjętą, z inicjatywy Kolegium Heraldycznego, akcją wskrzeszenia Miechowskiej Prowincji Rycerskiego Zakonu Grobu Świętego

W zastępstwie chwilowo nieobecnego Przewodniczącego delegacji ks. Władysława Księcia Lubomirskiego delegacja przewodniczył wiceprezes, ks. Franciszek Radziwiłł, w towarzystwie członków Komitetu Prezydyjnego pp. Zdzisława hr Grocholskiego i pułk Zbigniewa Beliny — Prażmowskiego oraz czynnego członka Kolegium Ludgarda hr Grocholskiego, który inicjatywę wskrzeszenia Rycerskiego Zakonu Bożogrobców w Polsce podjął przed rokiem w szeregu artykułów drukowanych w naszym dzienniku i w Rodzinie Polskiej

Delegacja łaskawie przez księdza Prymasa przyjęta, otrzymała od Jego Eminencji obietnicę dalszego popierania organizacyjnych poczynań Kolegium Heraldycznego, przyczem w dłuższej rozmowie jaka się rozwinęła omówione zostały sprawy dalszej organizacji prac nad odrodzeniem polskich Bożogrobców, oraz szczegółowy już nawiązanego bezpośrednio kontaktu z J. E. Patriarchą łacińskim w Jeruzolimie

Takiego pogrzebu jeszcze nie było

Dzienniki angielskie podają sensacyjną wiadomość z Sydney w Australji o nieprzemyślanym do:ąd sposobie chowania zwłok — Oto znakomity lotnik australijski, komandor Kingsford — Smith sprawił najoryginalniejszy chyba pogrzeb ojcu swemu zresztą zgodnie z życzeniem przedśmiertnym starego Kingsford — Smitha

Po spaleniu zwłok w krematorium, komandor Smith zabrał urnę z popiołami ojca do kabiny pływaka Southern — Sun (Południowe Słońce), kilka osób z najbliższej rodziny oraz biskupa Wiltona i jeszcze jednego duchownego

Hydroplan odleciał z portu w Sydney na Ocean Wielki i tam na wysokości 2000 stóp, przy szybkiej prędkości przeciętnej około 100 mil angielskich na godzinę kapłani odprawili mszę żałobną poczem Kingsford — Smith podczas trzykrotnego zataczania koła nad Oceanem, rozsypał z urny prochy ojca swego

Walka z bandytą

Pewien mały hotelik w centrum Paryża był widownią zaciekłej walki pomiędzy policją a niebezpiecznym hiszpańskim przestępcą kryminalnym, nazwiskiem Almara

Hiszpan zamieszkiwał w hotelu ze swoją 28 letnią kochanką i 6 letnim dzieckiem

Zbrodnica para była kilkakrotnie skazana na wydalenie z Francji za popełnienie kradzieży, lecz za każdym razem potrafiła zmylić czujność władz i powrócić na terytorjum francuskie — Obecnie Almara został skazany na karę więzienia

Gdy policjanci udali się do hotelu celem aresztowania go, Almara zatarasował się w swym pokoju i zaczął strzelać przez otwór w drzwiach Jeden z urzędników policyjnych został ciężko ranny, lecz drugi zdołał uciec i przyprowadzić posiłki

Wywiązała się formalna bitwa — Policjanci szturmem zdobywali pokój — Podczas strzelania

ny jeszcze jeden policjant został ciężko ranny w brzuch — Gdy pokój już był pełen gęstego dymu w oknie ukazał się chłopiec, który zawołał do policjantów, że jego rodzice już nie żyją — Policja wtargnęła do wnętrza i znalazła koło łóżka ciała Almara i jego kochanki która była już martwa

Natomiast Almara dawał oznaki życia i został przewieziony do szpitala, lecz rana postrzałowa którą otrzymał jest ciężka tak że niema prawie na dziei utrzymania go przy życiu

Wielka liczba nawróceń w Indjach

Liczba ludności katolickiej w Indjach wynosi obecnie około dwóch milionów 500 tysięcy i dzięki ki potężnemu prądowi nawróceń stale wzrasta — To też na konferencji Okrągłego Stołu, która obraduje obecnie w Londynie katolicy mają własną reprezentację — Szczególnie silny jest ruch konwersyjny w diecezji Heiderabad, położonej w środku imperjum indyjskiego, a przedewszystkiem w okęgach Kistna i Godar'ery — Ruch ten rozpoczął się w roku 1911 ale brak środków materialnych i misjonarzy nie pozwolił mu przybrać takich rozmiarów, jakie osiągnął obecnie — Dziś, dzięki ofiarności świata katolickiego i zwiększeniu się zastępu pracowników misyjnych mogą być przyjmowane do Kościoła całe zbiorowiska ludzkie, całe wsie — We wspomnianych dwóch dyskrtryktach kościelnych liczba księży zwiększyła się z 2 do 13 a liczba katechetów z 8 do 150 — Skutki takiego stanu rzeczy nie pozwoliły długo na siebie czekać: w 1911 roku okregi Kistna o Godavery miały niecały tysiąc katolików, a dziś mają ich 23000 — Ale i dziś jeszcze misjonarze nie są dość liczni i nie mają dość środków na budowę kościołów i kaplic w nawróconych wsiach hinduskich — Wpływa to naturalnie ujemnie na rozwój działalności apostołkiej Kościoła

Curiosa ludowe — sposób na złodziei

Kto chce żeby mu złodzieje z pola nie kradli, łatwo sobie poradzi ale bez złego się tu nie obejdzie — Trzeba w piątek a najlepiej w Wielki Piątek kupić przed wschodem słońca kłódkę bez tar gu, to jest zapłacić tyle ile zażądata — Tę kłódkę należy położyć na ołtarzu i pozostawić tam przez całą mszę świętą, następnie zrobić trzy krzyżyki wbić lub podłożyć w trzech rogach swego pola wrzeszcie iść do miedzy dziewięć kroków w swoje pole i kłódkę zamkniętą rzucić w środek pola

Ktokolwiek przyszedłby na to pole kraść pozostanie z tem w rękach i krokiem z miejsca nie ruszy dopóki nie przyjdzie właściciel i nie każe mu tego rzucić i odejść

Sposób na zamążpójścia

Rozedrzeć gołębia żywego na dwie połowy (chwyciwszy za nogi) i obydwie połowy nosić pod pachami przez dziewięć dni — W tym czasie nie należy mówić pacierza — Skutek pewny

Użyźnić Saharę

Inżynier niemiecki H Sörgel opublikował książkę omawiającą projekt obniżenia poziomu morza Śródziemnego i nawodnienia pustyni Sahary — Wystarczyłoby zamknąć tylko połączenie z Atlantykiem, który zasila swymi wodami morze Śródziemne, aby obniżyć się o jakieś 200 metrów dzięki gwałtownemu parowaniu wynoszącemu około 660 tys km kw nowego ładu, a uzyskaną wodę — Poziom morza regulowałyby następnie rzeki, mające tam swe ujścia

Przez to obniżenie zyskałoby się u wybrzeży około 660 ys km kw nowego ładu, a uzyskana przez turbiny wodne siła w różnicy poziomów datałaby gigantyczną ilość 160 milionów koni par

wych — Wody z Atlantyku po przejściu przez turbinę doprowadzane by były następnie rurami na Saharę w celu jej nawodnienia

Do wykonania tego przedsięwzięcia konieczna byłaby współpraca państw nadśródoziemnomorskich — jednak widzimy, że dotychczas w praktyce Paneuropa nie daje wyników: więc i projekt użyczenia Sahary poczeka jeszcze długo na urzeczywistnienie

Rekord korespondencji radiowej

W połowie lipca br uruchomiona została skrzynka pocztowa techniczna, udzielając radjostuchaczom porad technicznych przez radio w piątki po okncercie wieczornym, oraz listownie i osobiście — O popularności i potrzebie wyprowadzenia tych porad świadczyć może, że od 15 lipca do 1 listopada, skrzynka udzieliła porad w 9837 wypadkach — Listy do skrzynki kierować należy pod adresem — Polskie Radio Skrzynka Techniczna Kredytowa i

Radiowy koncert z udziałem p Julji Mechówny

W niedzielę wieczorem o godzinie 20,30 wzięmie udział w koncercie popularnym znana śpiewaczka polska, artystka Opery Warszawskiej, Julja Mechówna która odśpiewa przy akompaniamencie prof Ludwika Ursteina piękną liryczną „Elegję“ Masseneta polonez z op Mignon Masseneta piosenkę Galla O zmroku znaną melancholijną kołysankę z opery Jocelyn Godarda oraz walc Venzana

Romantyczna ucieczka

Donoszą z Madrytu że ucieczka z więzienia znanego lotnika mjra Franco wywołała wielkie zaniepokojenie w kołach rządowych — Fakt ucieczki jest łączony z pogłoskami o sprzyśnięciu wojskowemu

Jak wiadomo, mjr Franco należy do przywódców oficerów korpusu lotniczego, który jest nastrojony rewolucyjnie — Franco miał być przewieziony z Madrytu do twierdzy San Cristobal, gdzie winien był odsiedzieć karę 8 miesięcznego więzienia

W nocy z niedzieli na poniedziałek mjr Franco zdołał przedostać się ze swej celi do kaplicy więziennej i przepiłować kraty żelazne w oknie, przez które wydostał się na wolność, pomimo iż okno znajdowało się na wysokości 8 metrów ponad ziemią

Połowy morskie w październiku

W październiku br złowiono u polskich wybrzeży ogółem 286,320 kg różnych gatunków ryb, łącznej wartości 281,800 zł Pogoda w ciągu października naogół nie sprzyjała rybołówstwu, skutkiem czego połowy szprotów, które łowiono niewodami przybrzeżnymi, natomiast mało złowiono śledzi i węgorzy Wędzarnie przerobiły zaledwie 87 tonn ryb

W porównaniu z wrześniem br połowy w październiku wzrosły pod względem ilości o 122 proc przy równoczesnym spadku o 19 proc pod względem wartości

Mur chiński na pustyni

Podróżnik szwedzki Sven - Hedin (rywal Ossendowskiego) depeszował do jednego ze szwedzkich dzienników, że jego ekspedycja dotarła do Estingol, i że podczas podróży samochodami poprzez pustynię Gobi (Azja) natknęła się na chiński mur zbudowany z kamieni i gliny, dobrze zachowany

Przypuszczalnie chodzi tu o fortyfikację analogiczną do tych, jakie znaleziono przedtem i które pochodzą z czasów dynastji „Han“

połowy tegoż miesiąca pojechał Randolph do tej samej miejscowości i dotarł pocztą, około ósmej do hotelu Woumbecka ale został niemile zdumiony gdy go zaraz u wejścia pozdrowił Thaurer, co dowodziło że rywal jego nie pomijał żadnej sposobności zbliżenia się do Dory Remsen — Thaurer również nie uciechyło przybycie Randolpha i uznał za stosowne doprowadzić co prędzej do rozstrzygnięcia — Zdarzyło się tegoż wieczoru że był sam z Dorą na werandzie i postanowił mówić zaraz, nie oczekując innej sposobności

— Miss Doro — zaczął bez wstępu, siadając obok niej — czy pamięta pani naszą rozmowę niedawną na temat samotności i tęsknoty za towarzyszem?

— O tak! — przyznała otwarcie — Czy chcesz ją pan wznowić?

— Jeśli pani zezwoli — Wszakże musi pani pamiętać że otrzymałem przyrzeczenie odpowiedzi po ślubie siostry

— Sądziłam że będzie mi jej bardzo brakować i czuję się samotną — Czyż nie tak? Brak mi jej coprawda ale nie byłam samotna i to zawdzięcza panu właśnie — Dziękuję bardzo — Byłeś pan niezmiernie uprzejmy zawsze

— Czy mówi pani to serjo? — spytał z ożywieniem

— Oczywiście! Czemużbym nie miała wyznać tego co jest prawdą?

— Tak, tak ale młode damy ukrywają często istotne uczucia swoje a nawet powiem że owo tłumienie uczuć uznawane bywa dziś za rzecz wskazaną

— Tłumienie? — wykrzyknęła ze śmiechem — Czy sądzi pan że zgodziłabym się kiedykolwiek na jakiś przymus?

(Ciąg dalszy nastąpi)

Detektyw zwyciężony — zwycięzcą

60)

— Raz jeszcze muszę spytać, — rzekł Barnes — czy możesz pan dowiedzieć, że nie pan byłeś mężem Montalbon?

— Dowód stanowi sam fakt, że mi wydała te dokumenty

— Wcale nie! — odparł detektyw — Przypuśćmy, żebyś pan istotnie jej mężem, a chcąc wejść w związek z Miss Remsen, zapłaciłbyś pan każdą kwotę za dokument, stwierdzający nielegalność małżeństwa pierwszego

— Mr Barnes, widzę, niewierny Tomasz z pana, przeto dam inny dowód jeszcze

Rzekłszy to podszedł do biurka i wrócił z kilkoma papierami

— Tu oto, masz pan zeznanie tej osoby, jakie spisaliśmy przy zawieraniu umowy — Zgodne jest one w zupełności, z tem co mówiłem — Ale ponieważ mógłbyś pan sądzić, że i to jest wymuszone i nieprawdziwe, dlatego dam inny jeszcze dowód — Proszę zobaczyć! — rzekł podając papier starcowi — Jest to metryka ślubu krewniaka mego z Montalbon — Jak to czynią niektórzy, przykleiła ona do papieru obie fotografie — Pytam pana Mr Neuilly, czy jeest to człowiek, którego znałeś pan?

— Racja zupełna, Mr Mitchel! Poznaję dobrze te rysy, podczas kiedy pańskie były mi dotąd nieznane — Człowieka tego uważałem zawsze za męża Montalbon i ostatniego szubrawca

— Cóż pan na to, Mr Barnes?

Odpowiedź Barnes'a obliczoną była na zaskoczenie słuchaczy — Ale nie powiodło mu się wcale

— Panie Mitchel, czy możesz mi pan powiedzieć, kto zamordował Różę Montalbon?

— Nie mam obowiązku odpowiadać na to! — rzekł spiesznie

— W takim razie zegnaj pana! — rzekł Barnes, wstając — Chodźmy już, panie Neuilly

— Zostań pan, proszę! — wtrąciła Emilja zanim starszek mógł odpowiedzieć — Nie widział pan jeszcze dobrze Rózi, a ucieszyłoby nas wielce gdyby pan zechciał wziąć udział w naszej uczcie ślubnej

— Ha, ha, ha! Mr Barnes, czyż ona nie jest godną mnie małżonką? Zabiera panu świadka! Panie Neuilly racz pan przyjąć zaproszenie nasze!

— Z największą przyjemnością — Mr Barnes racz pan w tym razie przebaczyć i nie brać mi tego za złe

— Oczywiście! Masz pan zupełną rację, zostając — Życzę państwu szczęścia, które oby potrwało jak najdłużej! Zegnaj! — powiedział Barnes i wyszedł

— To straszne, naprawdę, — zauważył Mitchel — do czego może doprowadzić detektyw, idąc śladem przypuszczenia swego! Czy wiesz królowo moja, że Barnes wierzy a raczej wierzył iż to ja zamordowałem ową kobietę! Cóż ty na to?

W odpowiedzi, pocałowała go bez słowa w czoło wyszła ale wróciła zaraz wiodąc za rączkę małżonkę Różę

ROZDZIAŁ SZESNASTY

Barnes odkrywa obiecujący ślad

Nazajutrz po ślubie wyjechali nowożeńcy na Zachód, przyrzekłszy Mrs Remsen i Dorze spotkać się pod koniec lata w Białych Górach — Z początkiem lipca udały się panie Remsen i państwo Rawlston do Jeffersonu małego miasteczka w New Hampshire u stóp góry Plinjusza — Około

Z POMORZA

Tuchola — Z Tow Krajoznawczego — W czasie ostatniego zebrania miejscowego Tow Krajoznawczego odbytego pod przewodnictwem p. prof. Szykiewicza wygłosił p. insp. szkolny Zdek nader ciekawe sprawozdanie z wycieczki archeologicznej Tow Krajoznawczego, odbytej pod kierownictwem prof. dr. Zakrzewskiego z Poznania. — Po zaim wygłosił p. prof. Szykiewicz referat na temat: Bory pomorskie jako puszcza graniczna między Wielkopolską a Pomorzem Wschodniem.

Piła Młyn, powiat tucholski — Kradzież kożucha — U posiadziela p. Radomskiego dokonali nieznani sprawcy kradzieży wartościowego kożucha.

Starogard — Skradziono z korytarza starostwa pozostawiony tam bez opieki rower — Właścicielem roweru był p. Chabowski z pow. tczewskiego, który zauważył przedtem jeszcze jakiegoś draba łażącego po ulicy lecz nie podejrzewał go o tak niskie intencje i pozostawił rower na jego łasce.

Złodzieje węgla — Przytrzymano kilku notorycznych złodziei podczas kradzieży węgla z pewnej firmy przy ulicy Kościuszki koło p. Szymańskiego — Łup został im odebrany.

Chelmno — Szajka włamywaczy przed sądem — W dniu 24 bm odbyła się w sądzie okręgowym w Toruniu rozprawa przeciw szajce, która dokonała w powiecie chełmińskim szereg kradzieży włamań — Oskarżonych stanęło 16 osób, z czego 6 za sądzono na karę więzienia — Główny oskarżony Pałaszewski został skazany na 2 lata więzienia, inni członkowie jego rodziny (ładna rodzina!) na mniejszą karę: 10 osób zostało uwolnionych.

Jak wynika z przebiegu rozprawy, zapadł dla oskarżonych bardzo łagodny wyrok, który daje im możliwość do powrotu na prawą drogę.

Świecie — Po złotych godach — nagły zgon — W ubiegły czwartek uległ nagłej śmierci śp. Pietrzykowski — jeden z najstarszych obywateli naszego miasta, który przed kilku dniami obchodził złote gody małżeńskie.

Osie powiat świecki — W polskie ręce — Przed kilku dniami nabył miejscowy obywatel p. Kaczmarek nieruchomość od pana Ferdynanda Nitza.

Łąski Piec, powiat świecki — Wieczornica L O P P — W nowo wybudowanej sali p. Frydrycha urządzono pierwszą zabawę propagandową na rzecz Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwwzwojowej którego to Koła prezesem jest p. Wyka — kier. tartaku Tyrzkiewicza.

Jania Góra, powiat świecki — Ceny drzewa — W ubiegłym tygodniu odbyła się tutaj licytacja na drzewo z lasów państwowych nadleśnictwa Świekatówko — Płacono za drzewo opałowe: mtr. szczapów 11 złotych walki 8 zł — Na drzewo budulcowe, z powodu wysoko ustalonej taksy nie było reflektantów.

Świekatowo powiat świecki — Z spółdzielni mleczarskiej — Utworzona tutaj w ostatnim czasie — z inicjatywy Kółka Rolniczego — spółdzielnia mleczarska przystąpiła do realizacji swego głównego zadania, w którym to celu wydzierżawiła od p. Golebiewskiego mleczarnię dotychczas.

Sucha, powiat świecki — Święto młodzieży — W niedzielę 23 bm urządziło miejscowe Stow. Młodzieży Męskiej uroczystą wieczornicę ku czci swego patrona Św. Stanisława Kostki — Na program składały się: przemówienia, sztuczka amatorska oraz na zakończenie zabawa.

Dragacz, powiat świecki — Kradzież uli — Nieznani sprawcy wyrządzili ostatnio znaczną szkodę pewnemu inwalidzie który utworzył sobie w sądzie jednego z miejscowych posiadzieli pasiekę — Zniszczyli mu oni 15 uli pszczoł, wybierając z nich miód.

Grudziądz — Posiedzenie Zarządu Głównego Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu — W poniedziałek, dnia 24 listopada br. odbyło się w Centrali Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu w Grudziądzu posiedzenie Zarządu Głównego.

Posiedzeniu przewodniczył p. prezes Marchlewski, który zdał sprawozdanie z zebrania Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego w Warszawie, odbytego 10 listopada br., którego przedmiotem obrad były między innymi sprawami opinia Naczelnej Rady w sprawie godzin handlu a w szczególności sprawa godzin handlu w niedzielę i w święta) w myśl projektu ustawy, do której to sprawy zebranie wypowiedziało się jednoznacznie negatywnie.

Pozatem Rada Naczelna wypowiedziała się w sprawie dekretów gospodarczych p. Prezydenta Rzeczypospolitej i w sprawie dozoru nad kartalami oraz dalszej rozbudowy organizacji branżowej, terytorjalnej.

Zarząd Główny zaakceptował stanowisko swego delegata w Radzie w całej rozciągłości.

Z kolei zgłoszono szereg nagłych wniosków na posiedzenie Dyrekcyjnej Rady Kolejowej mającej się odbyć w dniu 3 grudnia br. Następnie uchwalili Zarząd Główny na wniosek Prezydium Zarządu Głównego, wydać w roku obecnym nową księgę adresową Pomorza i to wydanie ogólne oraz wydania specjalne dla poszczególnych miast — Księga ta będzie miała na celu usunąć niepomierne braki w adresach firm przedsiębiorstw i instytucji — oraz przyczynić się do unormowania jaknaj

dalej idącej, szerokiej informacji adresowej — Preliminarz wydawnictwa określono na ca. 20000 złotych — Wykonanie polecono wydziałowi finansowemu — W dalszym ciągu nastąpiło sprawozdanie p. dyrektora Radojewskiego z działalności Sekcji Branżowych i z wizytacji Towarzystw — Stwierdzono duże wzmoczenie prac branżowych poszczególnych Sekcji i zatwierdzono nowo powstałą Sekcję Rzeczoznawców Księgowości.

Wielkie zainteresowanie budzi Kasa Pośmiertna Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu której organizacja jest na ukończeniu.

Grudziądz — Podniosła uroczystość śpiewacza — Niedawno obchodził tu Chór Kościelny przy Farze, 10 letnią rocznicę założenia.

Za staraniem b. proboszcza, a obecnego ks. biskupa sufragana Dembka, przeistoczono w roku 1920 istniejące przy Tow. Przemysłowem kółko śpiewu na samodzielny Chór Kościelny przy Farze, którego pierwszym prezesem był obecny proboszcz z Małego Tarpna, Ks. Blerique — Uroczystość rozpoczęła się sumą w kościele farnym którą odprawił obecny prezes chóru ks. Mańkowski.

Wieczorem o godzinie 19 odbyła się w hotelu pod „Złotym Lwem“ akademja, którą zagał prezes chóru ks. Mańkowski, pięknym i wzniętym przemówieniem powitalnym — Koncertowała orkiestra Młodzieży Katolickiej przy Farze — Chór odśpiewał kilka pieśni.

Szkic historyczny o działalności Chóru kościelnego przez przeciąg lat 10 odczytał sekretarz p. Manuszewski.

Walne zebranie chóru postanowiło zapisać do złotej księgi nazwiska twórców Towarzystwa i to przedewszystkiem z czasów niewoli: pierwsze go wojewodę pomorskiego, śp. Łaszewskiego, śp. Wiktora Marchlewskiego — Członkami honorowymi mi zamianowano pp: radc. Ruchniewiczów, dyr. Wojciechowskich, senjora kupiectwa Jana Zawackiego, p. Helenę Kruszonow, p. Antoniego Zielińskiego, ks. proboszcza Bleriqua, jako b. pierwszego prezesa Chóru dalej p. J. Mazura i p. Bernarda Strzyżewicza.

Po rozdaniu pięknych pamiątkowych upominków zasłużonym członkom dworu, składali chórowi życzenia: ks. proboszcz Klunder, p. prof. Delewski, oraz p. Mazur, poczem przemówił jeszcze ks. prezes Mańkowski — Na zakończenie odbyła się w ścisłym gronie zabawa.

Gdynia — W przededniu nowego ustroju — Jak już donosiliśmy, Gdynia stoi w przededniu zmian dotychczasowego ustroju, który niebawem zostanie podpisany i ma wejść w życie. Projekt o tymczasowym ustroju miasta Gdyni jak nas informują, brzmi następująco:

1) Ustanawia się dla m. Gdyni Komisarza Rządowego, który łączy w swym ręku ustawowy zakres działania burmistrza Magistratu przewodniczącego Rady miejskiej oraz Starosty Grodzkiego.

2) Komisarza Rządowego m. Gdyni oraz jego zastępcę mianuje i zwalnia Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

3) Rada miejska m. Gdyni składa się z 20 członków, z których 10 pochodzi z wyboru, przeprowadzonych według obowiązujących w województwie pomorskim przepisów wyborczych, 10 zaś mianuje Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

4) Kadencja dotychczasowego zarządu m. Gdyni upływa z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

5) Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

6) Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na okres czasu 5 letni na tenże okres czasu zawieszają się moc obowiązująca w odniesieniu do m. Gdyni wszelkich przepisów prawnych dotyczących spraw unormowanych niżej ustawą.

Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia przedłużyć moc obowiązującą ustawy niniejszej na dalsze trzy lata.

Gdynia — Pożar od żelazka do prasowania — W biurze firmy Poleksport przy ulicy 10 lutego powstał pożar od żelazka do prasowania, ogrzanego prądem elektrycznym — Zniszczone zostało biurko i spalił się weksel na 500 zł oraz różne inne papiery wartościowe na ogólną szkodę około 1000 złotych.

Gdynia — Jedynym portem bawełnianym na Bałtyku — Izba handlowa — przemysłowa w Łodzi informuje, że w chwili obecnej zadeklarowano już do przewozu przez Gdynię na rok przyszły 16 tysięcy bel bawełny surowej, zakontraktowanej przez największe firmy przemysłowe Łódzkie — Jednocześnie Izba Łódzka, przy poparciu czynników państwowych, czyni starania o powiększenie rozmiarów importu bawełny przez Gdynię — Chodzi przedewszystkiem o rozwiązanie takich zagadnień jak regularna komunikacja okrętowa z krajami zaopatrującymi Polskę w surowiec bawełniany a więc przedewszystkiem ze Stanami Zjednoczonymi dalej przeładunek bawełny w porcie i oczywiście taka kalkulacja kosztów transportu do Gdyni i stąd lądem do Łodzi, żeby ceny wypadły niżej, niż przez Bremen — W sprawach powyższych odbyła się konferencja w Izbie handlowo — przemysłowej w Łodzi — Okazało się że już 2 linje duńskie zgłosiły gotowość zapewnienia regularnych transportów bawełny

ze St. Zjednoczonych do Gdyni — Co do składów w porcie, Urząd Morski otrzymał odpowiednią ofertę od 2 firm zagranicznych — Pozatem na naj lepszej drodze są pertraktacje o skierowanie przez Gdynię transportów bawełny dla przemysłu czeskiego — Znosi się więc na to, że Gdynia stała się jednym portem bawełnianym na Bałtyku.

Z DALSZEJ POLSKI.

Piotrków — Ukamieniowali człowieka — Uł. Szydłowska w Piotrkowie była onegdaj widownią zazartej bójkki stoczony przez szumowiny obrzucające się nawzajem kamieniami — W czasie walki padł na środku jezdni ukamienowany Mieczysław Fabisiak, którego w ciężkim stanie przewieziono do szpitala, gdzie stwierdzono pęknięcie jelita skutkiem silnego potłuczenia — Po dokonanej operacji stan Fabisiaka beznadziejny.

Jak ustaliło śledztwo, kamienującymi dowodził niejaki Józef Knap, którego aresztowano.

Lwów — Zamordował z zemsty — W środę popołudniu zamordowany został na drodze leśnej koło Bohatkowic w pow. podhajeckim właściciel dóbr Józef Wojciechowski — Sprawca strzelił do powracającego bryczką ze sądu w Podhajcach Wojciechowskiego z karabinu i położył go trupem na miejscu.

Wedle przypuszczenia policji, zbrodnia popełniona została na tle zemsty osobistej.

Wielkie zniszczenia po trzęsieniu ziemi

Mgr Chiapetta, wysłannik papieski do miejscowości, które przed kilku tygodniami dotknięte zostały trzęsieniem ziemi, złożył Ojcu św. szczegółowy raport, stwierdzający, że uszkodzeniu uległo 98 kościołów i tyleż plebanji, sześć kościołów katedralnych, pięć domów biskupich i sześć budynków seminaryjnych. Klasztor benedyktynów w Senigalji jest całkowicie zburzony. Pomoc, ofiarowaną przez Papieża, ludność okęgów, dotkniętych nieszczęściem, przyjęła z wielką wdzięcznością.

Idiotyczny „rekord“

Podczas jednej z uroczystości ludowych w St. Loius w Ameryce, połączonej z festynem i ogólnym piknikiem, pewien związek sportowy zaproponował urządzenie zawodów w — wypluwaniu gumy do żucia, którą, jak wiadomo, żują dziś już nie tylko mężczy obywatele Stanów, ale z nierównie większą zawziętością uroczę mieszkanki tego kraju wszelkich możliwości.

Do oryginalnych zawodów zgłosiło się odrazu 8000 osób płci obojga, lecz już po krótkim czasie zaczęły przodować kobiety Palmę pierwszeństwa wśród nich zdobyła niejaka Helena Hruby, która, bijąc na głowę wszystkie inne zawodniczki, nie mówiąc już o zawodnikach, ustanowiła rekord w pluciu na 30 stóp odległości. Upojona zwycięstwem, postanowiła p. Hruby wyzwać do walki wszystkie kobiety również innych miast amerykańskich.

Chciał sprzedać swojego trupa

Jak ciężkie są czasy dzisiejsze do jakich pomyśłów doprowadza ludzi dzisiejsza nędza niechaj poświadczą poniższa wiadomość — Do prosekutorium (miejsce gdzie przeprowadza się sekcje zwłok) w Warszawie zgłosił się starszy jegomość i oświadczył, że licząc lat 75, spodziewa się rychłego zgonu — Obecnie jednak znajduje się w skrajnej nędzy i nie ma z czego żyć i wobec tego postanowił sprzedać swego trupa, a należność odebrać ratami w formie pensji po 60 zł miesięcznie, aż do chwili zgonu — Jegomość ten wykalkulował sobie że uzyskawszy tę pensję, będzie mógł żyć bez potrzeby uciekania się do żebrani — Działo się to w czasach radosnej twórczości sanacji moralnej.

Pińsk ma swego upióra

W ostatnich dniach w Pińsku zanotowano już drugi wypadek tajemniczego zamordowania młodej dziewczyny — Pierwszy wypadek wydarzył się w porcie pińskim, gdzie znaleziono zwłoki niejakiej Linkiewiczówny — Jeszcze nie przebrzmiały echa tej zbrodni, gdy oto na torze kolejowym w Pińsku znaleziono drugie zwłoki młodej dziewczyny, niejkiej Furmańczykównej, zamordowanej na tle erotycznym — Afera tajemniczych mordów wywołała w mieście i okolicy zrozumięte wrażenie.

Ciężka troska — króla Kwieka

Droga żywota króla cyganów Bazylego Kwieka nie samemi jest usłana różami — Kłopotów wiele mianowicie sprawił mu syn jego pierworodny i następca tronu, który bardzo rychło już zaczął zaglądać do kieliszka i stał się już niezgorzszym pijaczyną — Na tem tle zachodziły między ojcem a synem często nieporozumienia tak dalece, że w końcu ojciec — król zagroził synowi wydziedziczeniem — To miało ten skutek, że Kwiek — junior podpisał sobie nieźle dla animuszu i następnie usiłował się otruć kwasem solnym — Stan jego jednak nie jest ciężki — Może teraz i pić przestanie.

Drukarnia drukarni „Dziennika Pomorskiego“ w Chojnicach
Wł. J. Schreiber, Chojnice
Redaktor odpowiedzialny: Bonifacy Chmielewski, Chojnice

Z pokazu prac Sekcji Przynoszenia Rolniczego

Doroczny pokaz prac młodzieży zjednoczonej w Sekcjach Konkursowych Przynoszenia Rolniczego, który się odbył w Chojnicach dnia 26 bm, wypadł bardzo dobrze. Duża sala w hotelu Centralnym zaledwie pomieścić mogła licznie zgromadzoną młodzież i okolicznych rolników. Na pokaz składały się ekspozycje 20 sekcji. Wystawiane były ze zbóż: żyto, owies i jęczmień, z okopowych: ziemniaki, inwentarz żywy: zarodowe maciory i kury. Otwarcie pokazu zajął prezes po wPTR p Głowczewski z Jeziorek, który w dłuższym przemówieniu wykazał młodzieży właściwości postępowej gospodarki, oraz konieczność śledzenia postępu nauki i zastosowywania jej w praktyce. Następnie p inż Świerzyński, naucz. Wydz. Przysp. Roln. PTR, zdał sprawozdanie z rozwoju SPR na terenie województwa Pomorskiego, a z kolei omówił prace sekcji w pow. chojnickim z wywodów prelegenta wynika, iż w drugim roku pracy w SPR powiat nasz wybił się na jedno z szczytowych miejsc, zdobywając aż pięć wojewódzkich nagród. I tak, pierwszą zbiorową nagrodę za uprawę ziemniaków na Pomorzu zdobyła sekcja w Zapędowie, patronem której jest p W Czarnowski. Członkowie tej sekcji udadzą się na czterodniową wycieczkę do Warszawy i okolic nie ponosząc żadnych kosztów. Z tej samej sekcji dostali indywidualne Wojewódzkie nagrody: Nielek Maksymilian za najwyższy plon (214 ctr ziemniaków z 1 mg) subwencję na bezpłatne ukończenie Szkoły Rolniczej, a Galikowski Jan piękne narzędzie rolnicze. Dalszą nagrodę Wojewódzką otrzymał Spisa Stanisław z Będzimirów, który w sekcji uprawy owsa osiągnął z 1 mg plon 25,4 ctr, otrzymał również subwencję na ukończenie Szkoły Rolniczej. Z sekcji uprawy owsa w Leśnie uzyskał wojewódzką nagrodę Stolcman Bolesław w postaci narzędzia rolniczego, osiągnął on plon z 1 mg 21,4 ctr. Poza tem rozdano cały szereg nagród sekcyjnych i tak zostali wyróżnieni nagrodami Sekcyjnymi pierwszej klasy, wartości zł 30 z sekcji uprawy żyta: Zieliński Edmund z Upińki, Głiszczyński Jan z Głisna, Brzeziński Piotr z Karsina, Pozorski Bronisław z Łąga; Bolesław Bruski z Przytarni; nagrodami sekcyjnymi drugiej kl. wartości zł 20: Trzebiatowski z Borowego Młyna, Skiba Teofil z Borzyszków, Narloch Ber z Karsina, Jarzabek Jan z Łąga, Lewiński Wł z Białej Góry. W sekcjach uprawy owsa nagrody I kl. dostali: Synak W z Pawłowa, Spisa z Będzimirów, Narloch z Kłodawy, Stoltman z Leśna; nagrody II kl. otrzymali: Nowicki z Pawłówka, Burand z Będzimirów, Sikorski z Krojant, Głowczewski z Lamka; W sekcji uprawy jęczmienia I nagrodę uzyskał Bethke E z Chojnic, II nagrodę Szczaszor Wiktor z Pawłówka. W sekcjach uprawy ziemniaków I nagrody dostali: Spisa Br z Będzimirów, Rogala z Leśna, Łacki z Legbąda, Mich z Ogorzleń, Nielek z Zapędowa, Rudnik z Zapcenia; II nagrodę przyznano: Okrękiemu z Będzimirów, Piekarskiemu z Leśna, Hapce z Legbąda, Gierszowi z Ogorzleń, Galikowskiemu z Zapędowa i Kiedrowskiemu z Zapcenia. W sekcjach hodowli drobiu uzyskała I nagrodę Kiedrowiczówna miejsc nieczyt, II nagrodę Dupnikówna z Zielonej Huty. Poza tem zostali nagrodzeni za pracę w przynoszeniu rolniczym patronowie sekcji przez MR i DP pp: Czapiewski z Zielonej Huty, Babiński z Będzimirów, Czarnowski z Zapędowa i pow. instruktor rolny Ścibor Marchocki z Chojnic. Wynik pracy w Sekcjach Przynoszenia Rolniczego daje rękojmię, iż akcja ta na terenie naszego powiatu jest prowadzona celowo i napotyka na zrozumienie znaczenia wyszkolenia młodzieży w ich fachu. Z zadowoleniem stwierdzamy, iż powiat chojnicki zaledwie w drugim roku pracy tego rodzaju pod kierownictwem pow. instruktora rolnego, wybił się na jedno z szczytowych miejsc w województwie pomorskim.

Z Urzędu Stanu Cywilnego za czas od 15 X 15 X 30 r

Zgony: bednarz Jakób Ryszewski, lat 83, ul. Druga, ks. proboszcz kanonik Adolf Wegener, lat 62, z Tucholi zmarł w Zakładzie św. Boromeusza; Anna Czapiewska, urodzona Gospodarek, lat 30 zamieszkała w Zielonej Hucie, zmarła w Zakładzie św. Boromeusza; Wacław Orlikowski, 3 tygodnie syn robotnicy Marty Orlikowskiej, zam. w Szenfeldzie, zmarł w Chojnicach przy ul. Wysokiej 17; robotnik Ignacy Klunder, lat 75 z Cekeyna, pow. tucholski, zmarł w Zakładzie św. Boromeusza; Jan Michał Szultka, 3 tygodnie, syn Franciszka Szultki, Szosa Bytowska 1; Paweł Bartz, 3 miesiące, syn robotnicy Heleny Bartz, ul. Dworcowa 64; Tadeusz Rolbiecki, 3 miesiące, syn służącej Marjanny Rolbieckiej, zamieszkałej w Piastoszynie; Walerja Zientarska, 1 dzień, córka przodownika służby śledczej Policji Państwowej Józefa Zientarskiego, ul. Strzelecka 2; Joanna Marja Radwańska urodzona Krenska, lat 28, Plac Jagielloński 1; Henryk Maksymilian Dąbrowski, 6 tygodni syn służącej Stefanji Dąbrowskiej, ul. Wysoka 31; Weronika Knicinka lat 38, zamieszkała w Tucholi, zmarła w Zakładzie św. Boromeusza; Luiza Puhmann, ur. Baudlin, lat 85, ul. Strzelecka 8a; Helena Dykier, urodzona Gostomczyk, lat 45, zamieszkała w Zielonej Hucie, zmarła w Zakładzie św. Boromeusza; Walerja Zientarska, lat 29 ul. Strzelecka 2; Józef Beling, 15 minut syn kolejarza Belinga, zamieszkałego w Kalisce, pow. Starogard

zmarł w Zakładzie św. Boromeusza; Teofil Wiczanowski 3 miesiące, syn rozwiedzionej gospodyni Bronisławy Banach, ul. Gimnazjalna 8; młynarz Juljusz Koernig, lat 76, Plac Piastowski 25

Śluby: czeladnik rzeźnicki Paweł Kupczyk, kawaler, ul. Człuchowska 59 i gospodyni Agnieszka Rozalja Rózek, panna ul. Człuchowska 17; robotnik Paweł Szuda, kawaler z Igieł i robotnica Anastazja Gołuńska, panna ul. Strzelecka 32; czeladnik stolarski Maksymilian Nierwicki kawaler ul. Gockowska 3 i służąca Weronika Stojka, panna ul. Młyńska 17; robotnik Jakób Szczesny, kawaler ul. Dworcowa 18 i właścicielka interesu kolonjalnego Aniela Szypryt, panna, ul. Człuchowska 66, robotnik Józef Stoltmann, kawaler Topole 2, i robotnica Franciszka Synak, panna Topole 1

Rada Komendy

Na Radzie Komendy Hufca harc, która odbyła się w czwartek dnia 27 bm, ustanowiono nowy skład Komendy. Godność komendanta piastuje nadal drh Lange, obowiązki przybocznego i sekretarza objął drh Betliński, a „skarbem” opiekuje się druh Jan Mania. Wobec bliskich świąt Bożego Narodzenia ustalono termin i program tradycyjnej wieczornicy gwiazdkowej. Między innymi postanowiono z powodu miesiąca propagandy Pomorza poświęcać gawędy na zbiórkach poszczególnych drużyn aktualnym zagadnieniem znaczenia i polskości Pomorza.

Ostojenie podporucznika rezerwy

mogą ubiegać się ochotnicy byłych formacji polskich 1914 — 1918 i wojska polskiego 1918—1921 którzy odpowiadają następującym warunkom:

1) nie służą obecnie czynnie w wojsku, 2) zostali przeniesieni do rezerwy, 3) posiadają cenzus naukowy co najmniej w zakresie ukończonych 6 klas szkoły średniej lub równorzędnej, 4) służyli w b. formacjach polskich 1914 — 1918 albo w W. P. w czasie 1918—1921 roku, 5) posiadają kwalifikacje moralne i służbowe bez zarzutu, 6) złożyli zobowiązania do odbycia skróconego 8 tygo. dniowego kursu szkoły podchorążych rezerwy.

Ubiegający się o uzyskanie stopnia podporucznika rezerwy mogą składać podania do dnia 31 stycznia 1931 roku — Podania składać należy tylko do właściwych P. K. U. w których ewidencji pozostaje ubiegający się o stopień podporucznika rezerwy.

Do podania należy dołączyć: 1) życiorys ze szczegółowym uwzględnieniem przebiegu służby wojskowej (odznaczenia, rany, przysposobienie wojskowe), 2) odpis (duplikat) świadectwa szkolnego, 3) uwierzytelniony odpis metryki urodzenia, 4) świadectwo moralności, w wystawione przez władzę państwową lub samorządową, 5) zobowiązanie do odbycia 8 tygodniowego skróconego kursu szkoły podchorążych rezerwy.

Nie będą rozpatrywane te podania które petenci złożą z pominięciem P. K. U.

Ośmiotygodniowy kurs szkoły podchorążych rezerwy odbędzie się w roku 1931 — O powołaniu na kurs zostaną zainteresowani powiadomieni przez komendanta P. K. U.

W sprawie notatki „Odstęki za zwłokę pobierane przez Kasy Chorych“

umieszczonej w nr 275 z dnia 27 bm otrzymujemy z Powiatowej Kasy Chorych co następuje:

W sprawie odstęki za zwłokę wyjaśnia się, że orzeczenie Wyższego Urzędu Ubezpieczeń w Toruniu nie jest ostateczne i przeciw temu wniesione zostało odwołanie do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Do czasu definitywnego rozstrzygnięcia sprawy odstęki obowiązującym jest reskrypt Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 12 listopada 1929 r. nr 3976-U III, upoważniający Kasy Chorych na podstawie art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. Ust. nr 36 poz. 342) do pobierania odstęki w wysokości 2 proc. miesięcznie od zaległych sum.

Okólnik Okręgowego Związku Kas Chorych w Warszawie nr 50/30 dotyczy jedynie składek Kas Chorych z art. 93 ustawy z dnia 19 maja 20 r. (Dz. Ust. 44-20) opłacanych przez Kasy Chorych na rzecz Związku.

Dyrektor:
Bonin

Komisarz Rządowy:
Handzlik

Kino Nowości

wyświetla w sobotę i niedzielę film sięgający najwyższych szczytów sztuki pod tyt. Skazaniec ze Stambułu — Wzruszający do głębi dramat, na tle machinacji rekinów inflacyjnych, kreślący z wstrząsającym tragizmem mimowolne dwużeństwo dwojga kochających się istot — W roli głównej zachwycająca i rozkoszna Betty Amann, bohaterka Asfaltu i Henryk George znany z filmu Manolescu — Cienie przeszłości! Dwużeństwo! Wszystko się mści! Walka dwóch kobiet o mężczyznę! Ceny zwykle — Jazz band

RUCH W TOWARZYSTWACH

Zarząd T. G. Sokół — apeluje do wszystkich członków ćwiczących jakoteż niećwiczących obu oddziałów (męskiego i żeńskiego) o liczne przybycie na uroczystość. Czołem.

SMP Męskie — Dziś o godz. 8 zebranie Zarządu. **Męskie Towarzystwo św. Wincentego a Paulo** W niedzielę dnia 30 listopada br. o godzinie 16-tej zebranie w klasztorze na które Szanownych członków uprzejmie się zaprasza. Zarząd.

Kółko Rolnicze Chojnice — Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę dnia 30 11 br. o godz. 12-tej w lokalu zebrania — O liczny udział członków jak i gości prosi. Zarząd.

Walne Zebranie Spółdzielni Kupiec, Tow. Konsumowe w Brusach odbędzie się dnia 6 grudnia br. o godzinie 2,30 po południu w własnym lokalu w Brusach.

Tow. Mężczyzn Katolików zebranie w poniedziałek 1 grudnia o godzinie 8 wieczorem w salce Konsumu Urzędniczego — Wykład na temat Teresa Neumann z Konnersreuth wygłosi Ks. Kanońnik — Z powodu załatwienia nader ważnych spraw tow. przybycie wszystkich członków konieczne. Zarząd.

W niedzielę, dnia 30. listopada br. urządzamy w rozszerzonych oknach wystawowych naszego składu

Wielką wystawę gwiazdkową

Każdy znajdzie w wystawie coś dla swych najbliższych

Specjalna okazja dla wyszukania czegoś dla swych milusińskich

Księgarnia „Dziennika Pomorskiego“.

Hotel Centralny

Dziś i jutro w niedzielę

KONCERT

Specjalnie polecamy, doborową kuchnię — dobrze pielęgnowane napoje i smaczne zakąski. Uprzejmie zaprasza **Skwierawski**. Obiady w abonamencie zł. 1,35

*****
PIANINA

piękne w głosie, solidnie wykonane, poleca najtaniej na spłaty do 18 miesięcy

O. Majewski, fabryka pianin
Bydgoszcz, ul. Pomorska 65.

Szanownej publiczności miasta Chojnic i okolicy, podaję łaskawie do wiadomości, iż z dniem 1.12.1930 r. obejmuję

PIEKARNIĘ p. SCHWEMINA

przy Placu Św. Jerzego nr. 8.

Zadaniem mojem będzie rzetelna obsługa i zadowolenie mej Szanownej Klienteli przez dostarczenie doborowego pieczywa.

Prosząc o poparcie mego przedsiębiorstwa, kreślę się z głębokim szacunkiem.

OTTON LEPAK

Hotel Priebe

Dziś w sobotę dnia 29. bm. urządzam

wieczorek familijny

Ruletka z nagrodami dla tańczących par i wiele innych niespodzianek.

Koncert artystyczny

Początek o godzinie 8-mej wieczorem.

K. Wegenke.

Bacność! Kupuję Bacność!

lisy, kuny, tchórze i wszelkie inne skóry.

Kupuję także szmaty i żelazo.

F. Krogel,

Chojnice, ul. Młyńska 20.

Poszukuje się

stenotypistki

ze znajomością buchalterji, ewent. stenografji w języku polskim, możliwie i niemieckim.

Oferty z odpisami świadectw, fotografją, podaniem pensji oraz daty wstępu pod adresem **Zakł. Przem. Winkelhausen T. A. Starogard (Pomorze).**

Dobrze umeblowany

pokój

zaraz do wynajęcia, oraz

fortepian

na sprzedaż.

Gimnazjalna 4/5.

Skład

z mieszkaniem

od 1. stycznia 31. do wynajęcia.

F. Wiese,

Człuchowska 15.

Przetarg przymusowy

W poniedziałek, dn.

1. grudnia br. o godz. 10.30 sprzedam **w Chojnicach** na podwórzu p. spedytora Nowackiego przy ul. Dworcowej najwięcej dającym za gotówkę:

- 100 but. likieru,
- 250 but. różnego wina,
- 1 szafę ogniotrwałą,
- 1 maszynę do pisania,
- 3 opony do samochodu.

Szeleziński

komornik sądowy. zł. 1997

Przetarg przymusowy

W poniedziałek, dnia

1. XII. 30 r. o godz. 14-tej sprzedam **w Nowym - Dworze** przed sołectwem najwięcej dającym za gotówkę:

- 1 młóckarkę
- 1 maszynę do koszenia trawy

W. Kowalski

Kom. sąd. Chojnice zł. 2306

Przetarg przymusowy

W wtorek dnia 2 XII.

o godz. 10.30 sprzedam **w Silnie** przed sołectwem najwięcej dającym za gotówkę:

- 1 bufet,
- 1 garnitur koszykowy,
- 1 gitarę.

W Gockowicach o godz.

11.30 przed sołectwem:

- 1 krowę
- 5 prosiaków
- 1 tucznika
- 8 gęsi

W. Kowalski

komornik sądowy Chojnice zł. 2341

Przetarg przymusowy

W środę 3. 12. 30.

o godz. 11.30 sprzedam w lok. p. Jażdżewskiego Pl. Jerzego 5 najwięcej dającym za gotówkę:

- 1 kanapę, 2 stoły,
- 1 zegar stojący,
- 1 warsztat stolarski.

Sikora egz. miejski.

Umebl. pokoje

z całym utrzymaniem do oddania.

Zgł. do eksp. Dzien. Pom. pod 55.

Duża lalka i wózek

korzystnie na sprzedaż. Gdzie wskaże eksp. Dz. Pom.

Poszukuję

2 lub 3 pokoje z kuchnią

przy Rynku lub w pobliżu. Oferty skier. proszę do eksp. Dz. Pom. pod mieszkanie.

Pokój front.

dobrze umeblowany, drugi skromniejszy od 1 XII. do oddania. **Ul. Batorego 7.** vis a vis sądu.

Mistrzowskie skrzypce
cygańskiego wirtuozu
oddaje niezrównanie

TELEFUNKEN 90

Najlepszy dalekosiężny odbornik Europy
Zł. . . . . 2650—

do niego głośnik
Arcophon 5 Zł. 375

TELEFUNKEN 90
jedyn ruch skal i Europa gra

TELEFUNKEN

NAJSTARSZE DOŚWIADCZENIE — NAJNOWSZA KONSTRUKCJA

Kino Nowości

W sobotę o godz. 8.15 w niedzielę o godz. 6 i 8.15
(29 i 30 listopada br.)

Film sięgający najwyższych szczytów sztuki

Skazaniec z Stambułu

Wzruszający do głębi dramat, na tle machinacji rekinów inflacyjnych, kreślący z wstrząsającym tragizmem, mimowolne dwużeństwo dwojga kochających się istot, wdę. rozgłosnej powieści „F. ZOBELTITZA“

W rolach głównych:

Kusząco - urocza **Betty Amann**

znana z „Asfaltu“

i wielki aktor dramatyczny **Henryk George**

znany z „Manolescu“

Cienie przeszłości! Dwużeństwo! Wszystko się mści! Ostatnia noc samobójczyń! Walka dwóch kobiet o mężczyznę!

Pomimo olbrzymich kosztów wynajmu filmu,
ceny wstępu niepodwyższone!

Uprasza się o liczniejsze przybycie na seansy
sobotni i niedzielny o godzinie 6-tej.

Znawcy kupują

Pianina Jähnego

Nie należy utożsamiać z wyrobami masowymi. Nagrodzone złotymi medalami na każdej wystawie.

Salon wystawowy

Bydgoszcz

ul. Gdańska 149. Tel. 2225

Splaty ratami do 18 miesięcy.

Filja: Poznań, Św. Marcina 43.

KRYSTAŁ — NAJODPOWIEDNIEJSZYM PODARKIEM GWIAZDKOWYM!

Gwiazdka blisko — lecz gotówki brak! Chcąc mej Szanownej Klienteli dać okazję taniego zakupu kryształów, urządzam w czasie od 1. XII. — 6. XII.

wielką sprzedaż wyrobów kryształowych

W tym czasie udzielam 15% rabatu!

Ludwig Rasch
Kielichy, salaterki, talerze z znanych hut jak: St. Louis, Val St. Lambert, Josephinenhütte, Neumann i Co. i innych.